

> **Retouradres** Postbus 16228 2500 BE Den Haag

Aan de minister van Financiën
De heer E. Heinen MSc
Postbus 20201
2500 EE DEN HAAG

**ATR, Adviescollege
toetsing regeldruk**
Rijnstraat 50
2515 XP Den Haag

Postbus 16228
2500 BE Den Haag

Onze referentie MvH/RvZ/RvdB/PS/bs/ATR3440/2024-U068

Uw referentie

T 070 310 86 66
E info@atr-regeldruk.nl
www.atr-regeldruk.nl

Datum 12 juli 2024
Betreft Wet rapportage hypotheekmarkt DNB

Geachte heer Heijnen,

Op 31 mei 2024 is aan het Adviescollege toetsing regeldruk (ATR) het *wetsvoorstel Rapportage hypotheekmarkt DNB* (Rh DNB) voorgelegd. De adviestermijn loopt tot medio juli 2024.

Aanleiding en context

Om gegevens over hypothecaire leningen te verkrijgen wordt door De Nederlandsche Bank (DNB) gebruik gemaakt van de uitvraagbevoegdheid in de Bankwet 1998. Op grond daarvan mag DNB voor haar financiële stabiliteitstaak en statistiektaak benodigde gegevens opvragen bij derde partijen of indien dat noodzakelijk is ter voldoening aan informatieverzoeken van het Internationaal Monetair Fonds, de Raad voor Financiële Stabiliteit en de Bank voor Internationale Betalingen. Om een aantal redenen volstaat die bevoegdheid niet meer. Daarom is dit wetsvoorstel opgesteld met een rapportageverplichting voor de meeste partijen in Nederland, die hypotheekleningen verstrekken. Deze bedrijven dienen voortaan periodiek gegevens te rapporteren aan DNB over bepaalde door hen verstrekte of de bij hen op de balans staande hypothecaire leningen. Deze gegevens heeft DNB nodig om haar financiële stabiliteitstaak en haar statistische taak beter te kunnen vervullen.

Inhoud regelgeving

De rapportageverplichting zal gaan gelden voor banken, beleggingsinstellingen, pensioenfondsen en verzekeraars met zetel in Nederland. Ook zal de rapportageverplichting gaan gelden voor banken met zetel buiten Nederland, voor hypothecaire leningen verstrekt via hun in Nederland gelegen bijkantoren. Daarnaast geldt de rapportageverplichting onder voorwaarden voor in Nederland gevestigde moederholdings van verzekeringsrichtlijn groepen en beheerders van beleggingsinstellingen.

De rapportageverplichting zal worden uitgewerkt bij AMvB (in het Uitvoeringsbesluit Bankwet 1998). Daarin wordt vastgelegd welke gegevens moeten worden verstrekt, met welke periodiciteit en termijnen dat moet gebeuren en op welke wijze de gegevens met betrekking tot woning hypotheekleningen door de rapportageplichtige partijen moeten worden gepseudonimiseerd. De set aan gegevens wordt per soort hypotheek en per type rapportageplichtige partij vastgelegd.

De gegevens moeten digitaal worden gerapporteerd bij DNB en in de AMvB zullen nadere regels gesteld worden over de wijze van elektronische verstrekking, de vorm waarin de gegevens moeten worden aangeleverd en de bij de verstrekking te gebruiken elektronische handtekening.

De toelichting noemt de volgende data-attributen als voorbeeld van wat uitgevraagd zou kunnen worden bij woninghypotheken: aanvangsdatum contract, looptijd, rente, aflossingstype, vier cijfers van de postcode, energielabel, liquidatiewaarde, wanbetalingsstatus, schatting van verlies bij wanbetaling, geboortejaar leningnemer en toetsinkomen leningnemer bij aanvang van de lening.

De gegevensset met betrekking tot woninghypotheken die banken moeten aanleveren, zal het meest omvattend zijn. Daarbij is wel het streven om door dataminimalisatie deze de gegevensset flink terug te brengen vergeleken met de huidige uitvraag. Voor partijen die een minder groot marktaandeel hebben, is de uitvraag beperkter, maar deze zal ten opzichte van de huidige uitvraag wel iets toenemen. Dit komt door de uitvraag van gegevens die noodzakelijk zijn om bepaalde financiële stabiliteitsrisico's inzichtelijk te kunnen maken die de afgelopen tijd in beeld zijn gekomen (zoals klimaatrisico's en renteherzieningsrisico's).

Toetsingskader

ATR beoordeelt de regeldrukgevolgen aan de hand van het volgende toetsingskader:

1. Nut en noodzaak: is er een taak voor de overheid en is regelgeving het meest aangewezen instrument?
2. Zijn er minder belastende alternatieven mogelijk?
3. Is gekozen voor een uitvoeringswijze die werkbaar is voor de doelgroepen die de wetgeving moeten naleven?
4. Zijn de gevolgen voor de regeldruk volledig en juist in beeld gebracht?

1. Nut en noodzaak

Volgens de toelichting bij de Rh DNB zijn de gegevens voor DNB noodzakelijk om statistieken op te stellen over ontwikkelingen binnen de financiële sector in relatie tot de hypotheekmarkt. Ook zijn de gegevens nodig om inzicht te krijgen in ontwikkelingen op de hypotheekmarkt die gevolgen kunnen hebben voor de financiële stabiliteit en om deze ontwikkelingen over de jaren heen te kunnen volgen en te analyseren. In de huidige uitvraagbevoegdheid is expliciet bepaald dat het DNB niet is toegestaan persoonsgegevens te gebruiken of op te vragen. Het verbod (dat nationaal van aard is en niet volgt uit de AVG) is opgenomen omdat ten tijde van het opstellen van dit onderdeel van de Bankwet (in 2015) werd verondersteld dat de voor de taken van DNB noodzakelijke gegevens geen persoonsgegevens zouden betreffen. Inmiddels blijkt dat het verbod mede vanwege de huidige verdergaande (digitale) mogelijkheden voor de gegevens met betrekking tot woninghypotheken belemmerend werkt. Bij deze gegevens kan als gezegd niet meer volledig worden uitgesloten dat zij (of een deel ervan) tot individuen herleid zouden kunnen worden, bijvoorbeeld indien ze zouden worden gekoppeld met andere (openbaar) beschikbare gegevens.

Voor het verkrijgen van de gegevens die DNB nodig heeft om inzicht te krijgen in de hypotheekmarkt, ligt een periodieke rapportageverplichting meer voor de hand dan gebruik te maken van de uitvraagbevoegdheid. Een uitvraag heeft een incidenteel karakter, terwijl DNB de gegevens met betrekking tot de hypotheekmarkt periodiek nodig heeft. Bovendien zijn de gegevens die onder de uitvraagbevoegdheid kunnen worden opgevraagd, niet nader gespecificeerd, terwijl de gegevens die DNB nodig heeft om de hypotheekmarkt te volgen een (per bedrijf en soort hypotheek) vaste set van zeer specifieke gegevens betreft. Daar sluit een rapportageverplichting met een periodiek karakter beter bij aan.

Het college merkt op dat de DNB nu ook al veel gegevens opvraagt en op basis daarvan statistieken samenstelt. De toelichting maakt niet duidelijk waarom de huidige statistieken niet zouden volstaan. Het argument dat de nieuwe periodieke uitvraag nodig is voor de statistische taak van de DNB zou dan ook onderbouwd moeten worden.

1.1 Het college adviseert om de noodzaak van de gedetailleerde rapportageverplichting voor de DNB-statistiektaak nader te onderbouwen.

2. Minder belastende alternatieven

In de toelichting bij Rh DNB staat dat de nieuwe rapportageverplichtingen onbedoeld tot het dubbel aanleveren van specifieke data-attributen kan leiden. Het voornemen is om in dat geval in samenspraak met de rapportageplichtige partijen te bezien of het mogelijk is om deze dubbele uitvraag te voorkomen. Het college onderstreept het belang van het uitgangspunt van "eenmalige uitvraag, meervoudig gebruik". Bovendien is de vraag waarom het risico op dubbele uitvraag niet al vooraf opgepakt kan worden zodra de AMvB voor rapportage aan DNB in concept gereed is.

2.1 Het college adviseert om al bij de AMvB te bewerkstelligen dat gegevens eenmalig worden uitgevraagd.

De toelichting bij Rh DNB geeft aan dat bij het vastleggen van de gegevens rekening zal worden gehouden met de directe relevantie van een gegeven voor de financiële stabiliteits taak en de statistische taak van DNB. Ook worden per soort hypotheekverstrekker bedrijf drempelwaarden gehanteerd zodat alleen partijen met grotere hypotheekportefeuilles de rapportageverplichting opgelegd krijgen. Met de drempelwaarden wordt bereikt dat met de rapportages 95% tot 98% van de hypotheekmarkt inzichtelijk wordt voor DNB. Dat percentage is volgens de toelichting noodzakelijk voor representatieve statistieken. Het college merkt op dat veel andere statistieken met lagere drempels werken, die ook representatieve uitkomsten opleveren.

2.2 Het college adviseert om te onderbouwen waarom de genoemde drempels nodig zijn.

De toelichting betoogt dat de nieuwe rapportageverplichting meer duidelijkheid en rechtszekerheid oplevert voor de betreffende financiële instellingen. Dit argument krijgt meer kracht als de bestaande uitvraagbevoegdheid gedeeltelijk wordt geschrapt voor wat betreft de gegevens met betrekking tot de hypotheekmarkt. Dat gebeurt echter niet.

2.3 Het college adviseert te verduidelijken of en hoe de bestaande uitvraagbevoegdheid van DNB kan worden beperkt.

3. Werkbaarheid

Het voorstel besteedt aandacht aan de werkbaarheid van de rapportageverplichting zoals bij de digitale aanlevering. Duidelijk is dat er nieuwe vereisten komen zoals het pseudonimiseren van de data en het gebruik van een bepaalde elektronische handtekening. Verder worden er mogelijk additionele data uitgevraagd in het kader van bijvoorbeeld klimaatrisico's. Niet duidelijk is of deze nieuwe verplichtingen goed werkbaar zijn, ook in digitaal opzicht. Het ligt in de rede om de financiële sector te raadplegen bij de totstandkoming van de AMvB waarin dit wordt geregeld.

3.1 Het college adviseert om bij de AMvB de financiële sector te raadplegen.

3.2 Het college adviseert om op het niveau van ministeriële regeling nadere, werkbare, regels te stellen omtrent de wijze van elektronische verstrekking van de gegevens.

Gelet op de risico's voor de werkbaarheid van het voorliggende voorstel wijst het college op de mogelijkheid om een jaar na invoering de nieuwe wetgeving te toetsen of deze voldoende werkbaar is voor de doelgroep.

3.3 Het college adviseert om een jaar na inwerkingtreding van de wetgeving een invoeringstoets uit te voeren.

4. Regeldrukberekening

De toelichting bij de Rh DNB bevat nog geen indicatie van de omvang van de regeldruk. Dat betekent dat de wetgever op dit moment niet goed kan bepalen of het bieden van een grondslag voor de structurele informatie-uitvraag proportioneel is.

4.1 Het college adviseert om de regeldrukgevolgen van het wetsvoorstel kwalitatief en kwantitatief in beeld te brengen, conform de Rijksbrede methode, waarbij gebruik kan worden gemaakt van scenario's en/of bandbreedtes.

Dictum

Gezien het voorgaande komt het college tot dit eindoordeel:

Het wetsvoorstel niet indienen, tenzij met de adviespunten rekening wordt gehouden.

Het college benadrukt dat dit dictum geen uitspraak is over de wenselijkheid van maatregelen om informatie te verzamelen over de hypotheekmarkt met het oog op de stabiliteit van het financiële stelsel. Het brengt tot uitdrukking dat de onderbouwing van de maatregelen onvoldoende is voor een goed afgewogen besluitvorming.

Het college vertrouwt erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd. Het verneemt graag van u op welke wijze u met onze adviespunten rekening houdt. Verder verzoekt het u om een eventuele wijziging van het voorstel voor te leggen aan het college, opdat wij kunnen beoordelen of een aanvullende zienswijze noodzakelijk is.

Het college vertrouwt erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

M.A. van Hees
Voorzitter

[persoonsgegevens]
Secretaris